

Světová literatura od poloviny 19. století

Mgr. Lenka Trtíková

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

FRANCIS SCOTT FITZGERALD

Velký Gatsby

VY_32_INOVACE_06_3_I3_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje

- 1896 - 1940
- americký spisovatel a scénárista
- představitel tzv. ztracené generace
- označován za autora tzv. jazzového věku
- ve svých dílech zachycoval uvolněnou atmosféru „zlatých dvacátých let“

Dílo

Na prahu ráje (1920) – chápáno jako generační výpověď, zajistila autorovi velký literární úspěch (to se promítlo i do osobního života)

Krásní a prokletí (1921)

Velký Gatsby (1925)

Něžná je noc (1934)

Poslední magnát (1941) - nedokončeno

Velký Gatsby

- vznikl v době, kdy autorovi bylo 29 let a pobýval na francouzské Riviéře
- román dedikován jeho manželce Zeldě
- znamenal velký umělecký úspěch
- dnes považován za jeden z nejvýznamnějších románů americké literatury
- zfilmován (např. 1974, 2013)

Úkoly pro četbu knihy:

1. Kdy a kde se román odehrává? Jak se v příběhu projevují dobové reálie („zlatá dvacátá léta“, tzv. jazzový věk)?

2. Kdo je vypravěčem příběhu?

Charakterizujte tuto postavu, uveďte, jaký je její vztah k ústředním postavám (Gatsby a Daisy). Jaká je úloha této postavy v zápletkce (je hybatelem děje, pozorovatelem....)?

3. Charakteristika Gatsbyho – vlastnosti, cíle, ambice, hodnoty, jeho vztah k ostatním postavám (Nick, Daisy, Tom), jaký vztah k němu tyto postavy mají, jak se k němu chová newyorská společnost...., jak jeho jednání ovlivňuje minulost.

4. Gatsby podléhá tzv. americkému snu a snaží se ho uskutečnit- vysvětlete, v čem tento sen spočívá a proč nakonec ztroskotá. Která jiná postava přichází o své iluze o velkém světě?

-
5. Charakteristika Daisy – charakter, hodnoty, motivace k jednání, vztah k postavám (Gatsby, Nick, Tom...), vztah postav k ní, postavení ve společnosti, jak její jednání ovlivňuje minulost.
 6. Které jsou klíčové situace zápletky, ve kterých se projeví charaktery jednotlivých postav a které vedou k tragickému vyústění?

-
7. Co je charakteristické pro americkou bohatou společnost? Jaké jsou její hodnoty? Jak se projevují ve vztazích? Jaké charaktery v ní mohou uspět? Co na ní autor kritizuje?
 8. Charakterizujte jazykovou stránku textu.

Ukázka I

Ani na okamžik neodvrátil zrak od Daisy a myslím, že všechno v domě nově oceňoval podle toho, jakou reakci vyvolalo v jejích milovaných očích. Někdy se také na své vlastnictví podíval omámeným pohledem, jako kdyby se v její tělesné a ohromující přítomnosti všechno stávalo neskutečným. (...)

Zřejmě prošel dvěma stádii a dostával se do třetího. Po rozpacích a po bezmyšlenkovité radosti naplnila ho její přítomnost údivem. Ta představa ho tak dlouho naplňovala, snil o ní neustále až do poslední chvíle, čekal takřka se zatátným dechem v nepředstavitelném vypětí náruživosti. Nyní, když došlo k reakci, docházel mu dech jako přetaženým hodinám. (...)

Úkoly k rozboru :

1. Čím se snažil Gatsby Daisy zaujmout a získat?
2. Jaké pocity prožíval Gatsby ve vztahu k Daisy?
3. Miloval Gatsby skutečnou Daisy, nebo její idealizovaný obraz? (Dolož z četby knihy.)
4. Vyhledej v ukázce přirovnání.

Ukázka II

„Kdyby nebyla mlha, mohli bychom na druhé straně průlivu vidět tvůj dům," řekl Gatsby. " Na konci vaší loděnice hoří vždycky celou noc zelené světlo."

Najednou se Daisy do něho zavěsila, ale zdálo se, že on se v myšlenkách hrouží do toho, co právě řekl. Snad ho napadlo, že obrovský význam toho světla už navždy zmizel. Ve srovnání s velkou vzdáleností, která ho dříve dělila od Daisy, se zdálo, že je jí velmi nablízku, skoro jako by se jí dotýkal. Zdálo se, že je tak těsně u ní jako hvězda u měsíce. Bylo to už zase jen zelené světlo na konci loděnice. Počet kouzelných předmětů se o jeden zmenšil.

Úkoly k rozboru:

1. Zasad'te ukázkou do kontextu celého díla.
2. Co symbolizovalo zelené světlo v očích zamilovaného muže?
3. Proč zmizel význam zeleného světla v situaci, která je v ukázkce popisována?
4. Co symbolizuje zelené světlo a ztráta jeho významu obecně v celé knize?

Ukázka III

Byli to bezohlední lidé, _____ a _____ – rozbíjeli věci a bytosti, a potom se stáhli zpátky do svých peněz nebo do své nekonečné bezohlednosti nebo co to bylo, co je drželo pohromadě, a nechali ostatní, aby dali do pořádku zmatek, který oni natropili...

Úkol k rozboru:

Pokus se na vynechaná místa doplnit jména mužské a ženské postavy, pro které platí charakteristika v ukázce.

Zdroje:

- Fitzgerald, Francis Scott, *Velký Gatsby ; Poslední magnát*.. Vyd. v tomto uspořádání 3., v nakl. LEDA I. Voznice : Leda ; Praha : Rozmluvy, 2008. 292 s. ; . ISBN 978-80-7335-138-0 (Leda : váz.) :.
- Macura, Vladimír, *Slovník světových literárních děl : A-L. I. díl. zpracoval kolektiv autorů za vedení Vladimíra Macury*. Vyd. I. Praha : Odeon, 1988. 475 s. ; .
- www.wikipedia.org